

Godina IV.

Narodni blagdan.

Hranit ćemo ptice zđraloviće,
Naše plemo izginiti ne će!
Narodna pjesma.

Iz petog evanđelja. Na poziv „Odbora SHS. žena za siročad“ odazvao se naš slavni pjesnik Ivo Vojnović i poslavio za Narodni blagdan ovu veličnu pjesmu u prozi:

Iz petog evanđelja.

U vrijeme ono, kada Mo'oh Irud, — Bog Rata, — vidje da nema toliko kolaca, ni toliko grana, ni toliko mačeva, da sve muško i žensko roda našega utamani, — tad posla na svijet Neman Glada, da zadavi sve poodrasle, sve maleno, sve sitno, sve novorođeno, — jer mu mrsko bješe plemo što štiti i pamti. — Ali Angjeo Vječnog Života nadmudri Sotonu i zagrmli glasom velikim: — Djecu! Djecu! — Spasite Vi djecu! — I onda sa tri strane zemlje izmučene, upitliše se do tri vojske djece izgledne. Tri su vojske, — bez vojvode, bez vodja, bez vodilja; — nijeme, suhe, odrpane, blatne. — Kuda? — Kuda? pitaju ih ceste krvlju okaljane. — Ovuda! — Ovuda! — cvrče laste strjelokrile, pratilice bijedne vojske iznemogle. A kad dodjoh do brda, otkle se zelena ravnicu razlila cvijećem i mirisom, — one vidješe jednu veliku, lijepu, mladu ženu, — u seljačkom ruhu odjevenu, a klasjem i makovima ovjenčanu, — gdje kruh mijesi i mljeko pogrijava. — Nu čudite se! — ne pitajte! — žubore tiho laste, božje pratilice. Sve su majke u toj majci sad! I ne zaboravite nikad imena joj: — Hrvatska se zove! — I tad ona velika, lijepa mlada žena obrisa pregačom suzu, nasmijsa se, raširi ruke brašnom osnježene, i snažno zaviče: — Brže, djecu! — ručak vas čeka! — Orati nam treba.

Od onog dana, kada Majka Hrvatska nahrani djecu Juga raspetoga, spasivši tako narod u dućnosti, — sve majke zaželiše osim svoga još jedno siroče, — da im bude blagoslovljenol sve djeve ogriše prije muža jedno dijete nerodjeno, — da im bude blagoslovljenol sve bake zapretiše vatru starim pričama novijih vremena, — da im bude blagoslovljenol sve neženje posiniše po jednoga mališa u otkupljenju vjenčanoga članka, — da im bude blagoslovljenol svi djedovi pozaspashe mirno u vidliku roda obnovljenja, — da im bude blagoslovljenol I onda svima bi oprosteno, svima sve i do vijekje blagoslovljeno u ime Majke Hrvatske, koja izbavi od Moloha Iruda, — Boga Rata, — mučeničku djecu otaca mučenika.

Ivo Vojnović.

Narodni blagdan u Zagrebu. Iz Zagreba javljaju, da onamo stižu veoma obilato prinosi iz svih s'lojeva za stradajuću našu djecu. Dne 3. o. mj. stiglo je već preko 100.000K. Svi zagrebački listovi javljaju o svečanostima, koje su se jučer imale održavati. Kuće su u Zagrebu bile sve iskićene zastavama, našim lijepim trobojnicama. Osobito su se odlikovale slovenske, hrvatske i srpske žene, koje su kao pčice pripravljale, razasijale pozive, i na svim stranama razvijale svoju djelatnost. Vlasnici kinematografa Urania i Apollo odredili su sav čisti prihod od 5. srpnja za našu siročad, a uprava Coloseuma 50%. Svi su s'lojevi, bogati i s'romašni, sve stranke i sva društva bila su si jedinstvena u jednome: učiniti sve, da se spase djeca, budućnost i nada troimenog nam naroda.

Narodni blagdan u Pulj. Mi nismo u Pulj na bogzna kako jakim nogama, nismo za to mogli ni razviti nekakvu djelatnost, kakvu razviše naša braća u Hrvatskoj. Nismo mogli ni prirediti nikakvo predavanje ni zabave, ni mise za naš narod, jer u Pulj treba sve tek da stvaramo. Proglasi iz Zagreba stigoše nam prekasno, a s njima i ostale stvari, koje su nam odanle bile poslate.

Sabrani prinosi. I bez agitacije sjetiše se imućniji naši domoroci, sjetiše naši momci, koji su onako sjajne svote iz svojih malih prišteđnja darivali za naše škole, dok im i to ne bijaše onemogućeno, naše stradajuće nejačadi i darovaše lijepe svote za Narodni blagdan. — Niko vitez Mardešić darovao

je K 150, dr. Mirko Vranković K 100, momci naši sabrali medjusobno K 205; Bulić i Pajor sabrali u skupini naših momaka K 161.60 (imena prve i druge skupine objelodaniti ćemo naknadno). Dalje sakupio u veselom društvu sjećajući se neveselih i ubogih Crnković K 66; po K 20 polažu: Kučera, Hugo Karaman, Konstantin Marušić, Juraj Kaftanić, Mihović Buzolić i Ivan Rajčić; po K 10: Puhalić, K. S.; Gržić, Sošić, Zučić Mucić i obitelji položilo K 14; po K 5 polažu: Triškulić i Stizanić; po K 3: Bezlej. — Ukupno K 849.60. — Zadnji iskaz K 31; ukupno K 880.60. Svim darovateljima izričemo u ime trpećih mališa našu srdačnu hvalu, a ugledali se u njih i svi naši ostali imućniji ljudi, koji mimoidjoh svoju dužnost.

Razglednice. Akcioni odbor u Zagrebu izdao je u svrhu propagande za sabiranje prinosa razglednice, i to dvojicu vrst razglednica. Jedna prikazuje djecu iz K'juča u Bosni, koja stigoše na prehranu 27. travnja 1918. Malta, bijedna stvorenja, sami kosturi i poderanim krpama, bez života, s'ku užasne tragedije naše. Malta skupina djece, velika, veštinstvena slika golotinje i užasa. — Druga slika prikazuje djecu iz K'juča u Bosni, koja se već šest mjeseci nježave na prehrani u Hrvatskoj. Djeca su lijepo odjevena, uredjena, puna lica, na kojima se opet zadovoljstvo. Obe vrste razglednica prodavati će se u podružnici J. Kimpotića u Fran Ferdinandovoj ulici uz nešto povisenu cijenu, 30 para po komadu, što s'obzirom na plemenitost svrhe ne smije doći u obzir. Tamo će također ležati sabirni arci, te će svako moći prema svojim silama da doprinese svoj obol.

Sabirni arci i proglašen. Sabirni arci za sakupljanje doprinosa za našu stradajuću djecu leže u uredništvu našeg lista. Budući da smo mi prekasno bili upozoreni na pošiljku, koja nam je iz Zagreba stigla, u kojoj bijahu sabirni arci, proglasi i dopisnice, upozoravamo naše domoroce i domoročkinje, koje bi namjeravale sakupljati, da se obrate na uredništvo „Hrvatskog lista“ u Šišanskoj ulici 24, od 5—8 sati na večer. Narodni je blagdan istina već podmakao, no to ne smije prečiti u našem nastojanju, već moramo, koliko nam je samo moguće, da čim više svi, iz svih s'lojeva doprinesemo za našu jednu djecu.

Moć djeca, naša djeca, koja su gola i bosa i umiru od glada.

Ko se može mirne savjesti oglašiti očajnim klicima u pomoć nedužnih?

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 5. (D. u.) Službeno se javlja Bojevi na ušću Piave nijesu jučer prestali. Na obim stranama uložene sile drže se u ravnesju. Jake talijanske navale protiv našeg južnog krila bile su izjednačene protunavalom. Kod Chiessa-Nuova bacila je davno prokušana tleska pješnička pukovnija broj 1, brzim udaranjem Talijanaca, koji je provalio u naše položaje, opet iz njih. Između Plave i Brente nastavio je neprijatelj živavo svoje pokušaje, da nam preotme položaje, osvojene od nas 15. lipnja. Glavni je njegov udarac bio uperen protiv prostora Monte Solarolo. Navala, što je doprla do naših opkopa, dovela je do žestokih bojeva iz blizu, u kojima je bio poubljan velik dio neprijatelja, a ostatak potjeran. Poduprti baterijama gradačke i krakovske 55. poljske topničke brigade odlikovahu se osobito Slezi bataljuna II./120 i Bosanci 4. pukovnije, što se nalaze u boju tri sedmice bez prekida. Gubici neprijatelja su veoma teški. Na visoravni Sette Comuni i na tirolskoj fronti živahna topnička djelatnost. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 5. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Istočno od Yperna suzbili smo jučer sunke neprijatelja. Na obim stranama Somme slijedile su jakoj engleskoj vatri jučer u jutro pješničke navale neprijatelja. Na sjevernom brijegu rijeke skršise se krvavo pred našim linijama. Južno od Somme provalio je neprijatelj u selo Hamel. Na visini istočno od Hamela osujetili smo njegove navale protusunkom. Istočno od Villers-Bretonneux bacili smo neprijatelja natrag u njegove izlazišne položaje. Na večer oživjela je bojna djelatnost na čitavoj fronti vojne skupine, te je ostala pojačana i tečajem noći, osobito u juče-rašnjim bojnim odsjecima. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Pojačana bojna djelatnost na zapadnom bregu Ancre i na obim stranama Aisne. — Poručnik je Venckhoff polučio svoju 35., a poručnik Thuy svoju 24. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Talijanski izvještaj od 4. srpnja: U obalnom predjelu nastavili smo metodički uništavanje mnogobrojnih strojnopuščanih gnjezda, posakrivenih po kućama, i ostalih zapreka. Sjeverno od Cave-Zuccherine stekli smo si novog ozemlja. 223 zarobljenika, medju kojima 7 časnika, ostalo je u našim rukama; isto tako brojao materijal u Cavallo di Brenta. Proširili i popravili smo položaje, osvojene sjeverozapadno od Grappe u dolini San Lorenzo i na Monte Cernone (Col Rosso). Na asijskom zaravanju provalila su francuska i engleska odijeljenja u neprijateljske opkope kod Canove i Bertigo te dopremiše zarobljenike. Zadnja dva dana bacile su skupine talijanskih lijetala, pojačane savezničkim aeroplanima, od prilike 18.000 kg bomba na neprijateljska stjecišta željeznica na donjoj Plavi. Transporti su četa bili opstrijeljivani sa strojnim puškama s male visine. Jedan je zrakoplov bombardovao sa dobrim uspjehom križište željeznica u dolini Sugane, južno od Tridenta.

* Pritisak antante na poljske zastupnike iz Gallolje. „Slovenec“ donosi: „Dr. Seidler opet pregovara sa strankama. Pozvao je k sebi zastupnike opozicionálnih stranaka, u prvom redu jugoslavene Čehi i Poljake. Također predsjednik carevinskog vijeća dr. Gross mešetari. Njemačke stranke danas su se već sprijateljile s mišlju, da ne će biti moguće pridobiti Poljake za njemačku vladinu većinu. Veliku pozornost pobudilo je u carevinskom vijeću poziv antante na austrijske Poljake, koji je bio objavljen u pariškom „Tempsu“, neka glasuju bezobzirno proti proračunu, da tako postignu raspuštenje parlamenta. Poziv „Tempsa“ svršava riječima: „Znajte, zastupnici Galicije, da koalicija gleda na vas. Svijesni smo si vašega značenja u Austriji, ali za to također vaše odgovornosti“. Taj proglaš znači nov pritisak na Poljake; no budu li postupali prema željama vlade, uvijek će im lako moći za-brusiti u lice, da su veleizdajnici i sjedinjeni sa antantom“.

* Czernin se upliše. „Slovenec“ javlja: Bivši izvanjski ministar prof Czernin posjetio je dne 3. o. mj. ministra-predsjednika dra. Seidlera, te je imao s njime daljnji razgovor.

* Mirovno posredovanje španjolskog kralja. Španjolska je vlada bila dementirala vijest, da ona namjerava biti posrednicom između zaraćenih stranaka, te da hoće u tu svrhu da raspusti parlament. Sada donosi „Slovenec“ prema „Baseler Nationalzeitung“ ovu, još nevjerojatniju vijest: U Parizu tvrde, da je došao u Pariz španjolski kralj Alfonso, da raspravlja o mirovnim uvjetima, uslijed čega su Nijemci obustavili opstrijeljavanje Pariza daleko-sežnim topima. Glasinu bilježe također ozbiljni listovi.

* Živahna pregovaranja između alijaraca. Rimski dopisnik „Stampe“ javlja: Između kancelarija vlasti antante došlo je do živahne izmjene ideja. Osobito zanimivo jest, da je pogovor između Sonnina i poklisara Udruženih država trajao 2 sata.

* Svenjemeni proti dr. Kühlmannu. Javili smo već kako su nakon govora dr. Kühlmanna, njemačkog državnog tajnika za izvanjske poslove, nastojali svenjemački ratni huškači da uzdrmaju njegovo stanovište. Kako je poznato, dr. Kühlmann ustvrdio je u svom govoru da nije moguće dovršiti rata oružjem. Radi toga su podigli proti njega čitavu hajku, koja im se na sreću ponesrečila. No još prije njegovoga govora rovarili su na svojim skupštinama proti njemu, a „Deutsche Zeitung“, svenjemački organ, otvoreno ga napao, i u njemu ga oštro napadao predsjednik „Velenjemačkog saveza“, pravni savjetnik Class. Dr. Kühlmann uložio je proti spomenutom listu svoju pritužbu, te je sada proti listu već 4. o. mj. započela rasprava, koja će trajati 3 dana.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja: Na sjevernom bojištu potopile su naše podmornice ponovno 15.500 bruto registarskih tona.

* Gospodarsko vijeće četvornog sporazuma. Dne 2. o. mj. otvorili su u Londonu međunarodno gospodarsko vijeće. Engleskom su kralju brzojavili, da sakupljene narode ispunja nepokolebiva odluka da posvete sva svoja nastojanja odlučnom i uspješnom nastavku rata.

* Lorda Roberta Cecila mišljenje. „Berliner Tageblatt“ donosi ovaj brzojav iz Amsterdama: Kao što jedan ovdajni list javlja iz Londona dne 28. lipnja, izjavio je lord Robert Cecil u razgovoru sa jednim američkim novinarom, da je prema njegovom mišljenju govor Kühlmannov odredjen većinom za inostranstvo, za ratom umorne elemente

u Njemačkoj, kao i drugim zemljama, a naročito u Engleskoj. Kühlmann je htio, da malodušnim ulije vjeru, da oni najprije od njega mogu postići prihvatne uslove mira; drugo da Njemačka pored svojih silnih pomoćnih sredstava, koja joj stoje na raspolaganju, može nastaviti rat još neograničeno vrijeme. Kühlmann nije htio, da prijeli porazom neprijatelja, nego samo time, da bi, ako ne bi došlo ni do kakovoga sporazuma, rat mogao biti nastavljen na nedogledno vrijeme. Naročitu pažnju zaslužuje Kühlmannov sud, da se Kuronska i Litva ne smiju promatrati sa stanovišta spoljašne politike. Njegovi glavni zahtjevi ovi su: 1. Historijska granica. 2. Kolonijalni posedi. 3. Sloboda mora. Ni jednom riječi nije Kühlmann u svom govoru ustao protiv pangermanaca, dok je u pogledu Belgije ostala nada, da bi ju se moglo zadržati, kad bi se to htjelo. Ako je istinita vijest o nekim nesporazumcima između Herlinga i Kühlmanna, onda se bez sumnje radi o parlamentarnim razlikama mišljenja. On ne misli, da ima ista istine u tom.

*** Cecil o Burlanovim pokušajima oko mira.** U engleskoj donjoj kući upozorio je liberalni zastupnik Mason na posljednje Burlanove mirovne izjave. Upitao je, da li su se bavili s Burlanovim nastupom, da se postigne mir, jer mu se čini, da je potreba samo zlatan most ili spoj preko kakve neutralne države, da se nastavi konverzacija, koju je pripremio grof Burian. Lord Robert Cecil odgovorio je u potpuno otklanjajućem smislu. Pročitao je izjavu protiv mirovnog ugovora s Rumunjskom i rekao da otklanja svako pregovaranje s Njemačkom i Austro-Ugarskom, dok ne obeskriljepe mirovne ugovore, što su sklopili na istočnoj fronti.

*** Polag saopćenja,** koja pripravlja ratni tajnik Baker za zastupničku kuću, imade sada u Udruženim državama 100.400 časnika i 2.010.000 vojnika pod oružjem. Prije 14 mjeseci služilo je samo 9.524 časnika i 202.510 momaka.

*** Esad paša organizirao ustanak u Albaniji.** Iz Atene javljaju, da je Esad paša, koji je poznat još iz doba princa Wieda, organizirao u Albaniji ustanak. Albanski je ustanak započeo u okolici Tira i Bolindrya te se raširio do Adrometa. Ustaše proizvode velik strah među pučanstvom i napadaju sela i gradova. („Slovenec“.)

Iz bivšeg ruskog carstva.

„Berliner Tageblatt“ donosi ovaj telegram iz Haaga: Gardiner piše u „Daily News“ o Kerenskijevom posjetu: „Kerenski se nenadano pojavio u našoj sredini sa jednim apelom na saveznike, da ovi pomognu Rusiji zbaciti boljševike i uspostaviti jednu rusku vojsku, koja će navijestiti rat Njemačkoj. Ovo je smisao njegovog govora od četvrtka. Ali moramo se svjetiti, da je u Ukrajini Rada radila zajedno sa Nijemcima, a da su Sovjeti pobijali Nijemce u Ukrajini. Mi se pitamo: tko su naši neprijatelji u ovom ruskom kaosu? Ne može se sumnjati, da su boljševici počinili mnogo grozota i nepravdnosti, ali ne predeže nam još dokazi, da su ih ostavili seljaci i radnici, koji predstavljaju ogromnu masu ruskoga naroda. Uništenje boljševika je stvar samih Rusa, a ne saveznika. Onoga časa, čim Rusi izazovu dobar i rijav preokret, onda ćemo se mi naći pred jednim novim stanjem. Ako zatim dodje do uspostave jedne vlade, onda se nadamo, da bi ova vlada bila bolja, nego prva Kerenskijeva vlada. Ali kad bi saveznici sada u masama umarširali u Rusiju, da postupaju protiv sadašnje vlade i da izazovu jedan prevrat, da ova ili ona stranka dodje na državno kormilo, mi bi postupali nepravedno. Ovo pitanje ima ošim toga i još jednu drugu stranu: Je li jedna vojnička intervencija praktična? Obično u vezi s ovim spominje se uvijek ime Japana. Na prvi pogled izgleda japanska intervencija veoma laka. Ali u prošlosti nije tako Japan mislio. On nije smatrao za moguće, da pomogne Rusiji ni dok se Rusija još bori sa nama. Tako isto Japan nije promijenio svoju namjeru, kad je Pichon i francuska štampa upravlja Japanu ozbiljan glas za pomoć. Dakle, može se sumnjati, da čak i kad bi Sovjet dozvolio marširanje kroz takooogromnu zemlju, kao što je Rusija, da bi se to teško moglo provesti pod današnjim okolnostima. Bez odobrenja cijeloga ruskoga naroda ovo je svakako neshvatljivo. Ali čak i kad bi se pretpostavilo, da se jedna vojska pošalje prema evropskoj strani Rusije, onda bi, prema programu Kerenskog, ovoj vojsci pristala uloga neprijatelja. Dakle, može se posumnjati, da je sa vojničkoga stanovišta razumljivo postupati u tome smislu. Ima još jedno bolje sredstvo. Mi se ne moramo baviti unutrašnjim pitanjem Rusije. Ako padne vlada Sovjetove republike, onda mora da padne unutrašnjom revolucijom. Ako ostane na čelu zemlje, onda moramo se s ovom činjenicom izmiriti, kao sa izrazom volje ruskoga naroda. Mi se moramo ovoj volji pokoriti čak i onda, kad bi bili neprijatelji Rusije.“

„Berliner Tageblatt“ javlja iz Stockholma 3. srpnja: Stockholmski brzogovorni ured donosi iz Petrograda: Ovamo je stigla vijest iz Moskve, da su se obe sovjetne neprijateljske vlade u Omsku i Harbinu sjedinile. U novoj vladi igraju ulogu socijaliste Derberg i Patrischinsky, te Ustrogov, admiral Koltschak i general Khor-

watt. Sjedište vlade ostaje u Tomsku, gdje borave mnogi članovi ruske konstituanke iz svih djelova Rusije. Kolčak bi imenovan ratnim i monetarnim ministrom, pukovnik Ivanov vrhovnim zapovjednikom vojske. Vodstvo vojničke politike bi povjerenom odboru, koji se sastoji iz triju lica Derberga, Kolčaka i Khorwatta. Jezgru vojske tvore dobrovoljci, češkoslovački zbor, Kozaci i nekoliko časničkih odjela. Strajkaški pokret protiv sovjetima, koji je propuknuo među željezničarima u Ribinsku, širi se preko cijele pruge Moskva-Petrograd. Neki „ukaz“ sovjetove vlade zabranjuje pristup u okolicu Wologde. Drugi neki „ukaz“ zabranjuje pristup u Azhangelsk, pod izlikom nestašice živeža. Antantini diplomate dementiraju vijesti o tobožnjem preseljenju antantinih poklarsa u Moskvu; oni se nalaze ko i prije u Wologdi; odnošaji između alijiraca i vlade sovjeta da su ostali nepromijenjeni.

Rusko poklarsstvo u Washingtonu je prema londonskim vijestima predalo američkoj vladi jednu notu središnjega vijeca kadeta. U toj se noti antanta pozivlje, kako bi se boljševici skinuli sa vlade, jer ne reprezentiraju većinu ruskoga naroda.

Kako ruske vijesti javljaju, odputovali su mnogi članovi američanskoga poklarsstva iz Moskve u Washington, da obavijeste Wilsona o položaju u Rusiji. Ovo je putovanje očevidno u svezi s naumljenom intervencijom antante u Rusiji. Washingtonski listovi odlučno se protive takovoj intervenciji, a naročito tomu, da se zapodjene akcija, kod koje bi veća uloga zapela Japan na dalekom Istoku.

„Daily Express“ javlja iz Stockholma, da je ruska carska obitelj otpremljena u Kapelmitt (?) malen jedan grad u ruskoj provinciji Vjatti. Da li se među članovima obitelji nalazi bivši car Nikolaj, ne može se ustanoviti.

U guberniji Samarov srušena je boljševička vlada. Obrazovala se je podružnica konstituanke, koja preuzima u ruke svu državnu upravu, dok se ne bude konstituanca definitivno sastala.

Američki konzul u Moskvi izjavio je ruskoj vladi u ime kabineta u Washingtonu, da će u svakoj mjeri, koja ide za tim, da se razoružaju češko-slovačke brigade ili u svakom lošem postupku, nazrijevati neprijateljski akt, koji je uperen protiv Sjedinjenih država. Francuski generalni konzul u Washingtonu je istomu povjereniku isto, a general Lovergue i pučkom komisar u Trockiju. I engleski diplomatski zastupnik u Moskvi Lockhard pridružio se ovoj izjavi Američana i Francuza.

„Svenska Dagbladet“ objavlja privatnu brzogovorku, prema kojoj je japanski poslanik u Moskvi saopćio sovjetsoj vladi, da su Japanci iskrcali u Vladivostoku, samo da obrane saveznike, kao što je i Engleska poduzela slične mjere na murmanskoj obali.

4. t. m. obavila se u Berlinu izmjenjena ratifikacionih dokumenata k mirovnom ugovoru između Austro-Ugarske i sovjetske republike, kao što i dodatnih ugovora. Izmjena je uslijedila po austro-ugarskom diplomatskom poslovodji, poklarskom savjetniku grofu Lantšu u Berlinu, i po ruskom zastupniku u Berlinu Joffeu. O izmjeni ratifikacionih listina učinjen je zapis.

Domaće vijesti.

Imenovanje. Iz Beča se javlja: Car je previšnjom odlukom od 30. lipnja imenovao zemaljskog sudbenog savjetnika i načelnika kotarskog suda u Pull Špiru Peručića predsjednikom okružnog suda u Pulli. — Čestitamo!

Novo kotarsko povjerenstvo za potpore u Rovinju. C. k. kotarsko poglavarstvo nam saopćuje: Otpisom od dne 9. junija 1918., Mil. I—2183/3—18, c. kr. namjesništvo u Trstu, na moj prijedlog, odredilo je, ustanovljenje vlastitog kotarskog povjerenstva za potpore, za područje općine Rovinj i Bale sa sjedištem u Rovinju.

Služba Božija za pravoslavne U nedjelju, 7. o. mj. pre podne u 9 sati bit će sv. Liturgija u crkvi sv. o. Nikolaja u Pulli.

Dnevne vijesti.

Učiteljske dužnosti i prava ili gdje i kako se sjedaju oni koji vedre i oblače hrvatskog jezika. Ovih dana stigla je našim pučkim školama opet nekakva uputa iz Beča, e bi se učiteljske sile pobrinule, da djeca sakupljaju koprive u vojne svrhe. Ubog naš učitelji, kad bi kušali razumjeti, što im se u hrvatskom jeziku isporučuje. Samo ćemo navesti jednu rečenicu: „100 škole, koje kogu dakazati najbolju svrhu, dobiju kao nagradu 10 m kopriveno platno badava“. Druga uputa: „Zbiranje listova... je školama... napravljeno patrijotičnoj dužnosti“. Učitelj je otac, majka, župan, savjetnik,

zagovornik, dopisnik, pisar, općinski sluga, porezni činovnik (dijeli potpore), općinski činovnik, aprovizijonaš, državni činovnik, procijenitelj, utješitelj, poštar, pismošalac, sabirač cunja, kosti, kotlova, kupina, šiška, babura itd.; agent, činovnik banke, pregledatelj mrtvaca, sudski vještak, trgovac, kriomčar, zvonar, poslužnik, tumač — napokon učitelj“, glasila je već jednom karakteristika učitelja u našem listu. Sve te dužnosti i barem veći dio njih naprtio je učitelju na ledja rat, ili bolje rečeno država koja ratuje ili zapravo vlada, koja državu zastupa. Ali da bi se ta vlada pobrinula i za prava učitelja, da bi mu osigurala barem onakva prava i povlastice što uživa danas svaki zandar, lučki stražar, pisar ili nosač tereta, da bi se vlada pobrinula, da učitelje bolje plati, a ne onako prosjački (mjesečna plaća mladog učitelja sa svim ratnim doplacima ne iznosi preko 100 K) — vladu nije briga, a dok bude vlada i gospoda sa sjajnim plaćama u ministarstvima tražila od učitelja samo dužnosti, postupajući s njima onako nedostojno, mogu i ministri i vlada biti sjegurni da će učitelj radje ići komu kukuruz kao nadničar kopati, nego li u ratne svrhe sakupljati koprive, kad i onako nije mu rat donesao ništa ugodna osim više dužnosti, više briga a još više bijede. Što se pak izobličenja našeg jezika tiče, mi znamo, da se vlada i gospoda gore sjećaju našeg jezika samo kad im treba. Misleći si, da je za naš narod koji je naučan slušati, sve dobro, ne brinu se kako izgleda ono, što šalju u svijet, no neka znađe i vlada i ministri, da i naši učitelji imaju u sebi još trunca ponosa samosvijesti i ljubavi prema svom jeziku, te da onakav poziv i uputu mogu snatrati samo kao izazivanje.

Vijesti o bombardiranju Berlina. Celovlačke „Freie Stimmen“ donose neke zanimive vijesti. Javljaju, da po Pragu i medju Česima kruže vijesti, da je 40—60 engleskih i francuskih lijetala bacalo bombe na Berlin, prouzročilo požare i brojne ljudske žrtve. „Freie Stimmen“ vele, ma da je to velika bedastoća, ipak da je vjeruju Česi, jer da neka poslovića veli: „Mi rado vjerujemo to, što hoćemo, i prema toj poslovići da se upravo ravnaju i lakovjerni Česi.“

Generalni štrajk njemačkih učitelja u Moravskoj. Njemačka učiteljska društva u Moravskoj zaključiče proglasiti za 6. srpnja generalni štrajk protiv tomu, što neki njemački članovi zemaljskog odbora zatežu isplaćivanje skuparinskih dodataka.

Turski je sultan bio 4. t. mj. na svečani način sahranjen. Istog dana stupio je novi sultan, Mehmed VI. svečano na prijestolje.

Mali oglasnik

Politeama Ciscutti

Danas u augotu, dne 6. srpnja kinematografske predstave sa ovim programom:

„Travankorska Kraljčina“

drama u 5 čina sa Elga Book u glavnoj ulozi.

Posvuda voliki uspjeh!

Samo za Uspul!

Početak: 3, 4:30, 6 i 7:30 sati.

Ulaznica za prizemlje i lože K 1-20, naslonjač K—40, lože K 2—, galerija K —50.

Salonski orkestar. Samo za odrasle!

Rabljeno pokucstvo kupuje i prodaju tvrtka Filip Berbalčić Sišanska ulica.

KINO CRVENOG KRIŽA Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

„Četiri djavla“ umjetnički roman sa predigrom: i 3 čina.

„Boj sa visogorjem“ vojnička naravna snimka.

Početak: 2:45, 3:55, 5:05, 6:15 i 7:25.

Ulazne cijene za ovaj film: I. mjesto K 1-20; II. mjesto 0-10.

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Kanarinac žut, mužjak, odletio je. — Uz nagradu neka se preda u Polikarpo 202, prizemno.

Burad

za transport, novu i rabljenu, vinsku, od ulja, repe ili zelja, nu posve uređenu

kupuje

Sisačka tvornica kisele repe i zelja, Sisak (Hrvatska).

Razredna lutrija.

Posjednici srećaka 1. razreda mogu iste promijeniti za one 2. razreda i to do 3. srpnja kod poslovnice razredne lutrije, tvrtka J. Krmpotić, trg Čustoza i ulica Fran Ferdinanda 3 i to ondje, gdje su ih kupili za prvi razred.